

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

Capvt I. Qvæ genuina Clerici etymologia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

2

IACOBI LOBBETII
LEODIENSIS
E SOCIETATE IESV.
SPECVLVM
ECCLESIASTICORVM,
AC RELIGIOSORVM,
ET IN EO
Monumenta Veneranda Antiquitatis ;
Oportunaq; morum documenta,
AD VSVM CONCIONATORVM.

CAPVT I.

Quæ genuina Clerici Etymologia ?

DE Clerico duo quæri posse videntur.
Primum quid nominis? deinde quid
rei? de hoc, & illo aliqua mihi erit disce-
ptatio, eaque ad illius ordinis dignita-
tem, maiestatemque instituta.

§. PRIMVS.

Prima Etymologia nominis, Clericus.

FVit olim illud in more positum, vt nemo vnus
alijs præficeretur, nemo in sacra, profanaque
dignitate sublimis consisteret, nisi is. Cui fors, &
A fortuna

fortuna dedisset. Ita mihi cæteros inter author est

In moral. Plutarchus: *ut in Democratia, inquit, cui sorte con-*

Dialog. *minum, quod fors dederit boni consulendum.* Ita sanxit

5.

olim Plato cum ageret de Republica benè consti-

tuenda, sorte statuendum quis cui imperaret. Et

vero ea institutio non videtur à ratione, bonoq̃ue

communi aliena: sortes enim in manibus Dei sunt,

ab eo versantur in eam partem, & sese in ea capita

inclinant, in quæ suaves, & miræ diuinæ prouiden-

tia leges inclinarint. Secus omnino fit, cum ab aui-

to parentum sanguine, à natali luce petuntur hære-

ditates, atque obueniunt imperia, tum enim ei ac-

quiescendum, quem tibi maternus vterus effuderit,

sit quamuis ille stupidus, sit bardus, sit inops arduæ

mentis: sit à natura, ab ingenio potius abiectus ad

haram, & pascendos porcorum greges, armenta-

que; quam erectus ad aulam, ad purpuram, sce-

ptrumque, & hominum imperia destinatus; natu-

ræ in eo cedendum est, natalique necessitati. Non

ita cum imperia, cælo, diuinæque sorti commit-

tuntur, tum enim in ea non incurrit in terris, nisi

qui prius in cælorum fastis ijs fuerit ascriptus. Ita,

ut è sacris paginis vnum aliquem petam: cœlesti,

1. Reg. 6.
10. v. 20.

diuinaque sorte in Regem Israël electus est Saül,

populoque cum summa potestate præfectus. Quæ

ad thronum Regium, sceptrumque via fuit, eadem

deinde

deinde ad Pedum & Infulas, sacrasque dignitates.

Testis erit Mathias, qui in sortem venit, forteque in Apostolatam: primus ille Clericus fuit, ab eoque ceteri posteris sæculis succedentes Clerici nomen, & appellationem consecuti. Huius propositionis authorem habeo D. Augustinum: *nam & In Ps. 67. Cleros, inquit, & Clericos hinc appellatos puto, qui sunt in Ecclesiasticis gradibus ordinati quia Mathias sorte electus est, quem primum per Apostolos legimus ordinatum. Clericus enim dicitur à κληρος, id est, à sorte, quia sorte in sortem Domini affiscitur.* Nimirum habet illud amabilis Dei providentia fortes regit, flectitque ad commune bonum. Quæ autem & cuius generis illæ fortes, inter Doctores sua lis est, eaque adhuc sub Iudice.

Salmeron, Sanchez, alijque pauci, credunt fuisse numerum calculorum, ac suffragiorum, à quibus Mathias undecim Apostolis annumeratus, & veluti communibus calculis in eam Ecclesiæ dignitatem cooptatus. Verum ea deligendi ratio parum consentit cum sorte; quæ vel ex ipsa nominis intelligentia, inditaque vi aliud sonat. Ideoque magis consonat cum communi, tritaque sortis appellatione S. Dionysius, qui censet fuisse ostentum aliquod diuinum, & S. Antoninus, qui radium cœlestem in Mathiæ caput illapsum.

*In Eccl.
Hierarc.
can. 5.
I. Parte
tit. 6. c. 2.*

Ita plerumque ferunt cœli leges, & pacta, cum

A 2

quis

4 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
quis è puluere, saccoque in sacratiores Infulas, è te-
nebris, obscuraque nocte in lucem amplissimæ di-
gnitatis euocatur, fauente superum aura, demitti so-
let signum aliquod, quod hominem prodat obij-
ciatque caligantibus mortalium oculis. Sic ad ty-
ram Pontificiam euectus est S. Gregorius specie
igneæ columnæ, ceu difertâ cœli linguâ. Sic ad ean-
dem summi Pontificis maiestatem, electus S. Fabia-
nus ostento niuæ columbæ quæ è superum arca
in orbis huius aspectabilis eluuiem emissa, cum
non inueniret vbi quiesceret pes eius, in sacratissimi
viri caput elapsa, conquieuit: quod ipsum à D. Ma-
thiæ sorte obtigisse piè credit Dionysius Carthusia-
nus, penes quem sit ea fides, & persuasio. Tutius alij
sortem illam existimât fuisse donum aliquod pro-
phetiæ, aut sapientiæ diuini cœlitus aspiratum:
quamquam nec illud alij probant, maluntq; fuisse
puram, putamque sortem, quam tamen omnipo-
tens Dei manus dirigeret, & hi quidem fortè magis
genuinè, & appositè de illa sorte philosophantur.
Verum vt vt sit, parum interest, ab illa certè dictus
est Clericus id est sorte electus.

Tu quoque, qui in eam sortem venisti, ab ea di-
ceris Clericus, hoc est electus, non hominum suf-
fragijs, sed superum calculis: non casu, sed diuino
consilio è toto mortalium genere ad id dignitatis
assumptus. Assumptus, inquam, etiamsi voles per
mira-

miraculum, per donum altioris sapientiæ, à qua doceris ea sapere, quæ Dei sunt, non quæ mundi, per amœnam & benè ominatam columbæ speciem, cœlestem dico Spiritus Sancti afflatum, à quo fortunatum omen futuræ aliquando fœlicitatis, si tamen in ea sorte consistas, vitamque exigas consonam tuæ vocationi, de qua magnificè & elatè Apostolus: *Gratias, inquit agentes Deo, & Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine.* Ad Coloss. c. 1. v. 12.

Memores & gratos animos spectat, amatque Paulus, & hæc prima clericalis officij ratio, alteram adnectit Ecclesiasticus: ita enim ritè monet. *Cognosce iustitias, & iudicia Dei, & sta in sorte propositionis, & orationis altissimi Dei. In partes vade sæculi sancti cum viuis, & dantibus confessionem Deo;* Cap. 17. v. 24. 25. Initium ducit à cognitione iustitiarum, & iudiciorum Dei, quæ præscribunt quid æquitatis ratio postulet: tum altiore cothurno assurgit, & in sacra militia iam ascriptum Clericum, vno etiam verbulo monet, quid deceat, quid dedeceat, talia stipendia merentem. *Sta,* inquit.

Vox omnino militaris, quæ suadet in acie standum & in eodem vestigio, aut vincendum, fortiter, aut gloriosè moriendum: militi enim turpis est fuga, nec tergum obijcit, sed frontem ostentat generosa turba. Quod ipsum suos olim docuere Lacædemonij qui militibus iam iam cum hoste congressuris

6 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
gressuris modo soleas, siue calceos plumbeos indu-
cebant, ne forte ad capescendam fugam *pedibus ti-*
mor adderet alas, modo anchoras nauali fune ex
collo religabant, soloque altius infigebant; vt si flu-
ctuaret animus, leuisque ac timidus effugij locum
aspectaret, vel à pedibus teneretur apposita plumbi
mole; vel à collo fixus ad sacram, & militarem an-
choram hæreret, cadensque pro patria, pro laribus
ac focus generoso ore morderet terram, gloriæque
portum inter conciues suos inueniret.

Quod si in acie, profanaque palæstra ea lex im-
posita, ea standi, aut moriendi iniecta necessitas,
quanto magis in sacratione militia, cui nomen iam
dedimus standum nobis erit *in sorte propositionis*,
proposita, inquam, vocatione, quæ audit fors *propo-*
sitionis: metaphora ducta à panibus *propositionis*
quos ita appellare placuit, quod hebdomade tota
manerent in mensa Domino propositi.

Sic & Clericus obstinato animi proposito om-
nem reliquæ vitæ cursum exigere debet Deo suo in
sancta vocatione propositus, nec vnquam in profa-
nas mensas, profanos, inquam, vsus inferri.

Hoc si assequatur, ibit in *partes sæculi sancti*; hoc
est in virtutes, insignemque gratiam sanctorum,
quorum hæc præclara monita posteritati com-
mendanda.

Rogauit olim quidam S. Antonium. *Quid fa-*
ciam

*ciam ut Deo gratus efficiar ? cui vir sanctus tria
præscripsit ; primum hoc fuit. Deum semper præ o-
culis habe. Alterum quodcumque opus aggressus fue-
ris, S. Scripturæ testimonio illud confirma.*

*Tertium denique. Quocumque in loco confederis,
non te cito inde moueris, sed in eo permane, hæc tria
serua & uiues.*

Hæc S. Antonius, cui consonat & illa S. Ephræm Apo-
phtegm.
SS. Pa-
trum.
*ad suos adhortatio. In quo vocatus es opere, firma
anchors, ac funes, ne in pelagus nauis tua paulatim
impellatur, & tunc docebit te experientia, quali pa-
ce in portu constitutus fruereris. Hunc si oculis, si ani-
mo aspectas, iterum moneo. Sta in sorte propositio-
nis ut ab illa vadas in sæculum sanctum, sæculum,
inquam, sanctæ beatæque æternitatis.* Adhort 4.

§. 2.

Secunda Etymologia nominis Clericus.

Sunt Alij qui Clerici appellationem, & etymon
aliò vocant, creduntque eò dici quod de sorte
fit Domini, sortemque id est hæreditatem à Domi-
no consequatur. Nimirum olim statuit Deus ut sa-
cerdotibus, ac leuitis nulla obueniret hæreditas,
nulla bonorum possessio. Verba legis hæc erant. Num. c.
18. v. 20.

*Dixit Dominus ad Aaron, in terra eorum nihil
possidebitis, nec habebitis partem inter eos, quia ego
pars & hæreditas tua in medio filiorum Israël. Deus*

opt.

8. SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
opt. Max. cui militat Ether, cui panduntur, & fluunt
immensa maria, cui suas opes, sua spolia, frugesque
terra concedit, cui summo iure, summo in omnia
dominio debetur, quidquid vsquam locorum ha-
bet hic orbis aspectabilis, (quæ eius in pusillos, in-
dignosque mortales indulgentia fuit) tria tantum
sibi seruata voluit, Primitias frugum, decimas, &
sacrificia, siue victimas quæ in aris caderent. Ea dein-
de in Sacerdotes, ac Leuitas effusâ liberalitate tran-
stulit, itaque dicuntur illi adijisse ipsam Domini for-
tem, ac hæreditatem.

Hic exultant hæretici nostri temporis, Cleroque
insultant improbè, iactantes antiquum illud, Cle-
ricos solis decimis contentos viuere oportere, diui-
no iure omni hæreditate priuari: sed aduertisse de-
buerant, legem illam ceremonialem esse; & cum
cæteris eius generis abolitam penitus, atque è sacra-
rum legum serie expunctam: sed inuidia huic ho-
minum generi oculos vel oppressit, vel clausit, sola
lingua ad maledicendum expedita, os apertum &
patens.

Sed ecce iterum immurmurant, & ad antiqua;
diuinaque iura, addunt humanas leges, Cæsarum-
que constitutiones, quibus Clerici prohibentur adi-
re hæreditates, imò & legata pia capere. Eas Cæsa-
rum sanctiones, ac decreta non sine magno animi
sensu excepit olim, & legit Ambrosius, quod vide-
rentur

rentur ordini sacro insignem aliquam ignominia
 notam inuisse. Hæc sunt D. Ambrosij verba. *Soli* Cont.
Sym-
mach.
*ex omnibus Clerico ius commune clauditur, à quo solo
 pro omnibus votum commune suscipitur : officium
 commune defertur: nulla legata, nil grauium vidua-
 rum, nulla donatio.* Has vbi querelas graui vt sem-
 per alias solet, modestoque stylo exposuit melli-
 fluus Doctor, tum subiicit dignam animo suo, In-
 fulaque sententiam; qua Clericos omnes vel erigat,
 vel moneat. *Malo, inquit, nos pecunia minores esse,
 quam gratia.* Nimirum illa huic æuo breui, ac peri-
 turo vix malè seruit; hæc æternitati prospicit, pa-
 ratque diuitias, quas non deterat, non exedat vlla
 temporum inclinatio, vllaque sæculorum vetustas.
 Et hanc tamen, quæ primo loco reponi debuit, hæ-
 retici in postremis ponunt, illam in oculis, in amo-
 ribus in pretio habent, ideoque illa capti ferre non
 possunt, aliquem à pecunia, à censibus, Clericali or-
 dini splendorem, ac præsidium accedere. Repetunt
 iterum, ac sæpius ingeminant detritas illas, & obso-
 letas Iudæ voces. *Vt quid perditio hæc?*

Ante bella Bohemica Comes Palatinus, cum
 fortè Monachij ageret cum Duce Maximiliano, vi-
 deretque in sacris ædibus appensa anathemata, lam-
 pades, & candelabra argento fusa, immensi que
 ponderis: sacræ illius opulentia impatiens, adiecit
 illicò. *Vt quid perditio hæc?* cui Bauarus, pro serene-

10 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
nissima, augusta, id est, Bauarica pietate, ac solertia,
scitè respondit. *Domine cognate, ista sunt verba
Iudæ.* Vtinam ea æquis auribus exciperent hæretici
nostri temporis, non ea foret maledicendi licentia;
à qua priusquam discedam, stylum ad auita Iudæ
tempora reuocabo.

In domum Simonis sese immiserat Magdalena,
& vt erat Domini sui amans, ac reuerens: ad eius
pedes sese abiecerat, multoq̄ue lacrymarum imbre
eos iam lauerat, imò & vnguento pretioso probè
imbuerat: effusi liquoris fragrantiam læti admitte-
bant conuiuæ, probabat Seruator optimus, ipsæ au-
ræ, & vicinus aër eâ demulceri, capi que videbatur:
at eâ non demulcetur, non capitur vnus Iudas, cuius
anima in marsupium abiecta, tota auro, nummis-
que incumbat. Hinc importunæ illæ voces, &
iniquæ querimonix. *Vt quid perditio hæc? poterat
enim vnguentum istud venundari plusquam trecentis
denarijs, & dari pauperibus.*

Hæc olim iactauit impius Iudas fucatus, & adul-
terinâ pietatis specie, nec enim vnguenti pretium
effundi in pauperes voluit, sed suo marsupio, & in-
sanæ libidini, auaritiæque mancipari. Ita penitus
hæretici nostri temporis, vbi sentiunt piorum mu-
nificentiam aliquid æris, aliquid vnguenti pretiosi ef-
fundi in Christi pedes, pedes euangelizantium pa-
cem, tum verò nauseabundi atque indignabundi
apud

apud semetipsos infremunt, & in reluctantes auras ex ipsis inferis euocant illas Iudæ voces. *Vt quid perditio hæc?* Poterant ea Christianæ beneficentiæ fluentia in egenos deriuari, poterant ea Christi pedes, pauperes, inquam, eluere & è miseris indigentia sordibus eripere: ita ministelli hæretici, non tam in egenos beneuoli, quam in Clerum, & Romanam Ecclesiam quam pessimè affecti; mallent illam in squalore, & situ paupere iacere, quam aureis Regum, Cæsarumque gazis attolli, & nitere, & hoc vt dixi, non virtutis studio, sed odio religionis.

Ad quod etiam spectant calumniæ Petri Molinæi Ministri Sedanensis, qui pro inueterata sua in maledicendo licentia, iactat & Pontificem & Romanum Clerum à prima sua institutione defecisse, nec amplius vsurpare posse illud Petri. *Aurum & argentum non est mihi.* Imò & subijcit illud petulanti lingua, Pontificem summum posthabitâ literâ Dominicali, *numerum aureum sectari*, insimulans auaritiæ, & immensæ cupiditatis.

Verùm meminisse debuerat illius, quod olim nascens Ecclesia vidit, suspexit, amauit, cum primi Christiani ad pedes Apostolorum abiecti suorum prædiorum pretia, & proventus omnes effunderet, adeò vt Ananiæ & Saphiræ subito interitu steterit, eorum tantum partem obtulisse, reliquam mendaci linguâ suppressisse.

De auita illa pietate ita Chrysoftomus: *magnus*
Hom. 11. (inquit) honor, quandoqui dē non in manus sed ad pe-
in Act. *des Apostolorum ponebat.*

Cuius honoris, demissionisq̄ue rationem alio
Hom. 27. loco hanc reddit, Non ad manus ipsorum ponebant,
in Ep. ad *sed ad pedes, declarando fidem, & pietatem, & reue-*
Cor. *rentiam quam habebant Apostolis, & quod maioris*
ducebant quod ab eis reciperentur, quam quod ab eis
darentur dona. Hæc S. Doctor ex totius Antiqui-
Isa. 49. tatis sensu, primoque nascentis Ecclesiæ spiritu, cu-
v. 23. *ius meminisse debuerat Molinæus, vt & antiqui il-*
lius Oraculi de Ecclesia, Cleroq̄ue nobili. Erunt Re-
ges nutritij tui, & Reginae nutrices tuæ, vultu in ter-
ram demisso adorabunt te, & puluerem pedum tuo-
rum lingent.

Deniq; meminisse debuerat, & alterius eiusdem
Isa. c. 60. Prophete vaticinij. Ponam te in superbiam seculorū,
v. 16. *gaudium in generationem & generationem, & suges*
lac gentium, & mamilla Regum lactaberis: que ver-
ba ad ipsam Romanæ Ecclesiæ maiestatem referri vo-
lunt Sancti Patres. Et verò insigni sua munificen-
tiam inde à primis sæculis retulerūt, probaruntq; pij
Cæsares, Regesq̄ue. Tua appello tempora, tuos an-
nos Auguste Cæsar, Cæsarumq̄ue maxime, Con-
stantine. Vix enim è sacro fonte elutus abieras, cum
in vberes, & inexhaustos beneficentiæ fontes erupi-
sti, fontem illum, qui corpori, animoq̄ue saluti fue-
rat, ornasti, ditasti, beasti.

E Porphyretico lapide ingens vas fuit, quod intrinsecus, argento purissimo vestiebatur eo luxu, ac pondere, quod libras argenti caperet tria millia, & octo.

Baron.
Anno
Christi
324.

In fontis medio assurgebat columna Porphyretica, quæ phialam sustinebat ex auro purissimo librarum omnino quinquaginta: in ea, illucebat lampas balsamo grauida, & olens, quæ sacrum alebat ignem.

In fontis labro visebatur agnus aquam è vase excipiens, & effundens, isque solido auro librarum triginta. Ad agni dexteram conspicuus erat Seruator noster è puro argento librarum septuaginta supra centum. Ad agni læuam eminebat Sanctus Ioannes Baptista, & ipse ex argento factus, pondere librarum centum; hinc, & inde latera stipabant, lymphasque vberibus cornu fundebant cerui septem argento fusi, singuli octingentis libris graues: quibus accedebat thymiamaterium ex auro solido, pondere librarum decem, cui lucem, & splendorem addebant gemmæ maiores supra quadraginta, omnes ex vltimo Oriente, & diuite gaza petitæ.

Hæc tua fuit munificentia, hæc augusta pietas, & religio magne Cæsar, quæ te Coelis amabilem, terris illustrem fecere: cuius æmuli orbe toto fuere viri Principes, Orbis lumina, Reges potentissimi.

Habes in Gallia Carolos, Dagobertos. In His-

14 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
pania Alfonso, Ramiro, Petros, è quibus hic Ara-
goniæ Regnum Romano Pontifici vectigale fecit.
Habes in Hungaria Stephanos, Ladislaos, Ludouicos,
quorum adeò effusa liberalitas fuit, vt tertia
Hungariæ pars Ecclesiæ, Cleroq̃ue cesserit. Mitto
alios, Italia, Germania, Polonia, Bohemia, Dania,
Noruegia fufos Principes.

Verum vt alios omittam, vos tamen præterire
nec debeo, nec possum Catholicæ quondam An-
gliæ, decora, Reges inclyti: Teq̃ue in primis Iuna,
quem in purpura, sceproq̃ue magnum suspexit
Anglia; maiorem, posito diademate, in vili lacerna,
& religioso puluere. Tu ad cætera regiæ munifi-
centiæ, pietatisq̃ue decora, hoc quoque adiecisti, vt
non ipse tantum Romano Pontifici, Cleroq̃ue tri-
butum penderes, sed & Anglia tota D. Petro annuè
etiam per domos singulas vectigal, & denarium,
piæ seruitutis pretium, exsolueret. Tenuit ea tributi
ratio ad annum vsq̃ue millesimum quingentesi-
mum trigesimum tertium, quo Henricus Octauus,
& eam extinxit, & suaue Ecclesiæ Matris iugum ex-
cussit, vnàq̃ue ingentem, & religionis, & sacrarum
ædium ruinam traxit, adeò vt vno anno dicantur
ad decem templorum, & Cœnobiorum millia
euerfa, soloq̃ue æquata. Ita quod multis sæculis ex-
tulit Romana religio, pietasq̃ue, hæresis effera vno
anno duntaxat diruit, absumpsit, dissipauit. Hæc
nimirum

Caron. à
Chri.
740.

nimirum sunt hæreticæ prauitatis trophæa, hæc spolia, hæc strages quas amat, & facit auara ministrorum manus, & calumnijs deuota lingua, quæ ad Cleri opes, ac maiestatem iterum ac sæpius ingeminat illud *Vt quid perditio hæc?*

Verùm vt videat non perdi, non perperam abijci, non malè prostitui, quæ ijs conceduntur, qui altari seruiunt, producam etiam è profanis seu testimonia, seu exempla, quæ probent publicis stipendijs, annuo censu foueri, & ornari debere eos omnes, qui vt Deo diuisq; vacent, alijs sibi interdiciunt.

Certè etiam apud Æthnicos iura ciuilia permittebant hæredes institui Deos ipsos fictitios, Iouem, Herculem, Martem, aliosq; sexcentos, modo vel senatusconsulto, vel Principum constitutionibus Dij fuissent approbati; quæ gentium munificentia à Dijs ipsis ad eorum quoque Mystas est deriuata.

Vlpian.
libello ti-
tularum,
tit. 22.

Vnum accipe è profanis, ex eoq; disce quis nationum etiam barbararum sensus. Daijri Iaponum Imperator Bonzijs suis tredecim valles addixit, longo tractu diffusas, ipso situ amœnissimas, & terra, coeliq; genio fecundas, atq; amabiles. Quibus addidit in reditus annuos ducenta aureorum millia; insuper, & oppida duo, quorum incolæ teneantur diebus singulis Bonzijs deferre cibos omnes etiã coctos, & probè conditos.

In ijs vallibus sumptu publico erecta idolorum
fana

16 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
fana ad tria millia, octingenta, totidemque Bonzio-
rum cenobia. Et ne putes eiusmodifana situ &
squalore horrida, qualia volūt hæretici, in templo,
& ara principe visitur idolum prægrande, lamina
tectum aurea, habet illud tria capita, brachia verò
quadraginta, totidemque manus. Hoc idolum am-
biunt mille quingenti colossi, in quibus eminent
totidolorum statuæ; hominis forma, & magnitu-
dine omnes aurea lamina tectæ, & gemmis illu-
stres. Hæc sunt Ethnicæ munificentæ prodigia,
hæc in muta simulacra, ipsosque Cacodæmones ve-
neratio, quam ideò huic meo operi inferere volui,
vt videant hæretici non esse alienum à natura, ratio-
ne, sensuque communi omnium nationum, vt ho-
minibus Deo sacris obueniāt opulentę hereditates.

Et quia huic errori suo præsidium petierunt à
Cæsareis constitutionibus, ac decretis, non possum,
quin eisdem verbulo faciam satis. Vt concedamus
illud ad retundendam insolentem quorundã Cle-
ricorum auaritiam, atque famem, Imperatores olim
prohibuisse, ne vel pia legata admitterent, vel hæ-
ditates assequerentur: vt, inquam, cōcedamus illud,
at etiam fateantur hæretici necessum est, pios dein-
de Cæsares ea decreta reuocasse, ne aut in sacrum or-
dinem iniurij, aut in superos minus pij viderentur.
Legi potest super ea re Epo Boëtius I. V. Doctor, &
in celeberrima Duacensi Academia quondam Pro-
fessor

fessor, libro secundo heroicarum quaestionum.

Legi potest & commendari pronunciatum illud Iustiniani. *In Ecclesijs dotandis optimam esse mensuram donatarum eis rerum immensitatem.*

L. Priuilegia c. de sacrosanctis Ecclesijs.

Est tamen vnum, alterumve, quod Clericorum nomini, animoque memori inscribi velim.

Primum vt longius absint à nimia rerum caducarum appetentia. Vt enim Theodosius in nouella ritè pronunciat. *Decet eum qui sacrosanctis desiderat inherere mysterijs, fide magis diuitem, quam facultatibus adprobari.* Alterum vt si rerum potiantur, diuitesque numerent census, meminerint se eorum non tam Dominos, quam ~~de~~ conomos, ac dispensatores adhiberi. Eum se credidit Augustinus, qui in hoc argumento mihi erit instar omnium: etsi enim Episcopus esset nobilissimæ ciuitatis, diuitiasque haberet propè inuidendas, eas tamen non tam suas, quam Christi & pauperum esse ducebat.

Nouella. 41.

Nostis, inquit, fratres mei, quia villa ista non sunt Augustini, & si vos non nostis, & putatis me gaudere in possessione villarum, Deus nouit ipse scit, quid ego de villis sentiam vel quid ibi sufferam.

Aug. Tract. 6. in Ioan-nem.

Hæc D. Augustinus à quo edisces illud: non affici, non affigi terræ, villis, possessionibus: tum etiam alterum ex eius calamo hauries: si tibi ex illis fuerint superflua; ea in Christi pedes, pauperes inquam, abijci, effundi que oportere. Ita te in primis

C

monet

Aug. Tract. 50. in Ioannem *monet exemplo Magdalena: Vnge pedes Iesu bene viuendo: Dominica sectare vestigia: capillis terge: si habes superflua da pauperibus, & Domini pedes tersisti. Capilli enim superflua corporis videntur. Habes quod agas de superfluis tuis. Tibi superflua sunt, sed Domini pedibus necessaria. Fortè in terra Domini pedes indigent.*

§. 3.

Tertia etymologia nominis Clericus.

Pf. 15. v. 5. 6. **P**ro quodam excessu mentis, ac lætitiæ victus Propheta exclamat. *Dominus pars hereditatis meae, & calicis mei. Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hereditas mea præclara est mihi.*

Ex humili rure, paupereque tecto in solymæ Regiam, diuitesque gazas euectus erat Dauid; non humana sorte; sed diuino consilio, & amabili prouidentia, de qua tamen non gaudet, non exultat, non sibi, suisque gratulatur: sed de hoc vno vel maximè, quod Dominus esset pars hereditatis suæ, portio calicis, præclari funes, à quibus immensa hereditas, non ea quæ mortalibus obuenire solet, quæ est exigui ruris, angusti que soli; non etiam ea quæ Genijs immortalibus, quæ est effusa Cœli vastitas, superum Regia, sedes beatorum: hæc enim omnia vt pusillo homini magna videri possint, ei certè magna videri non possunt, cui nota sit, & perspecta

Dei

Dei magnitudo, quæ quia Dauidi in oculis, in animo erat, de ea vna miris incessit gaudijs, & in memores auras emisit illud. *Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei*; merito dixit *calicis mei*; tum vt innueret sibi à Domino abundè prouideri de cibo, potuque, deque vitæ necessarijs, tum vt alluderet ad antiquum morem, quo portiones hereditatis in calicem mitti, & ex eo sorte extrahi solebant: quo spectant illa verba filij prodigi ad Parentem. *Da* Luc. 15. v. 12. *mibi portionem substantiæ quæ me contingit*; tum denique vt tacitus insinuaret æstum illum diuini amoris, à quo vocatus erat in eam Domini sortem, ac hereditatem.

Huius porrò supernæ beneficentiæ symbolum est calix, qui Cassiodoro interprete dicitur à calore, quod eo veteres calidam biberent: fuit ille calix omninò calidus, non musto, non mero æstuante; sed calore, sed luce, sed igne diuinæ munificentiae, à qua venit Dauid in Domini hereditatem, in partem beati calicis, & funes extendit in præclaris; vel vt Hieronymus vertit *in pulcherrimis*; vt Aquila *in venustis*; vt Chaldæus *in dulcedine*; vt alij *in optimis*: antiquo rursum more, quo hereditas, omnisque terræ portio fune describebatur, isque fortunatus dicebatur, cui funes cecidissent in præclaris, cui amœna, fertilis, salubris regio obuénisset.

Atque hæc ad Dauidem & prisca sæcula specta-

20 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
re videntur: quod subiungam nostræ ætatis est, Or-
dinis nostri; cuius nomini appendi potest hæc epi-
graphe.

Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei, quod
facit ad laudem, ad dignitatem, ad maiestatem Cle-
ricalis ordinis, cui non terra, non maria, non æther,
non cœli spatia sunt hæreditas, sed Dominus.

Quærant alij, sibi que metiantur in terris am-
plissimas possessiones, scribant nomina sua in ter-
ris suis, hic se dicat Dominum à Monte, ille à valle
sibi nomen, famam que faciat, alius à Palude signari
se velit: Clerico hoc vnum pro nomine, pro hære-
ditate, pro titulo honoris inscribitur.

Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei. Ex-
currant alij in regiones externas, traijciant immen-
sa maria, nouos venentur orbes: Clerico plus satis
vnum illud. *Dominus pars hereditatis meæ, & cali-
cis mei.*

Frater
Paulus
Carratia
in mor.
Theo.

Religiosus olim è Dominicana familia virginis
Matris amantior in fronte operis sui palmam a cul-
pi, & erigi voluit, cui media insideret Deipara: sub-
iecta epigraphe.

Ipsa mihi satis, si mihi satis.

Quod ille, Virgini, quod Matri indulgens ap-
pinxit amor, hoc Clerico veritas adijciet mutatâ
duntaxat voculâ.

Ipse mihi satis, si mihi satis.

Vadem

Vadem habeo ex eadem religiosa D. Dominici familia, Doctorem Angelicum, S. Thomam Aquinatem, quem omnes scholæ Theologorum loquuntur & pulpita: scripserat ille iussu Pontificis summi, cuius arbitrio, legeque viuebat, scripserat, inquam, opusculum pium de venerabili Sacramento, cumque accuratè elucubrasset, legendum exposuit, probandumque, non hominum calculis, aut sententijs, sed certiore diuinæ sapientiæ oraculo, ac suffragio Dei hominis, Christi Iesu, à quo has è cruce voces excepit.

Benè scripsisti de me Thoma, quam mercedem à me petis?

Liberae voces, opulentæ, aureæ, diuinæ: ad quas in puriore Christi schola, altioreque lyceò creatus Doctor.

Non aliam Domine, quam te ipsum.

Doctæ, piæ, magnificæ voces, dignæ cedro, dignæ quæ Clericorum omnium animis imprimantur. Legerat nimirum Angelicus Doctor, senseratque quid sibi esset nominis, & quæ vis, in vna Clerici vòcula, à qua fors Deus, & hæreditas de qua ex vero iactare potes illud.

Ipsè mihi satis, si mihi satis.